

28.11.23
Укр.мова

Клас: 6-А (2гр.), 6-Б (1гр)
Вч.: Харенко Ю.А.

Кличний відмінок іменників І відміни



**У повсякденному житті ми
постійно знаходимося в
контакті з людьми навколо
нас. Та чи правильно ми до
них звертаємося?**

**Кличний відмінок – одна з
відмінних рис української мови,
яка робить її мелодичною та
співучою.**



**Урок української мови з Олександром Авраменком
«Ігорю чи Ігоре»
<https://youtu.be/nvw5czJiE0Q>**

Правила використання кличного відмінку

- Всі іменники кличного відмінку незалежно від їхнього лексичного значення можуть закінчуватися всього на **5 (!)** різних літер: **е, є, о, у, ю.**
- **-у,-ю:** Юрі**ю**, Людвіг**у**;
- **-е:** Петре**;**
- **-о:** Оксано**;**
- **-ю:** бабус**ю**;
- **-є:** Софі**є.**

Пригадаймо!!!

Відміни іменників

I відміна	II відміна	III відміна	IV відміна
Чол. р., Жін. р., Спільн. р. <u>Закінчення</u> <u>-а (-я)</u>	Чол. р. <u>Закінчення</u> нульове або -о Сер. р. <u>Закінчення</u> -е, -а (-я)	Жін. р. <u>Закінчення</u> нульове, а також іменник мати	Сер. р. <u>Закінчення</u> -а (-я), за відмінювання з'являються суф. -ат (-ят), -ен-
Школа, Ілля, нероба	Поріг, батько, море, знання	Вірність, сіль, осінь	Теля, курча, плем'я

Перша відміна включає у себе іменники **чоловічого, жіночого і спільного роду** з закінченням **-а (-я)**: земля, хмара, Ольга, Микола, сирота.

I відміна

	-о	-е	-є	-ю
Тверда група	Ганно, Миколо			
М'яка група		письменнице, Ілле, Насте, Катре	Маріє, мріє	бабусю, Галю, Катрусю
Мішана група		душе, круче		

Зверніть увагу на наголос!!!



санітар → санітара / санітаре,
бригадир → бригадира / бригадире

аптекарь → аптекаря / аптекарю,
кобзар → кобзаря / кобзарю

ВИНЯТКИ

комар, варвар, долар, панцир,
пластир (комар^а, варвар^а,
долар^а, панцир^а, пластир^у).

Ігор, Лазар, якір,
кучер (волосся), єгер, хабар.

Згідно з правописом 2019 року,
слово **хабар** належить до м'якої групи

Однина	Множина
хабар	хабарі
хабаря	хабарів
хабареві (хабарю)	хабарям
хабарем	хабарями
(у, на) хабарі	(у, на) хабарях

Зверніть увагу на наголос!!!



*школяр + школяра / школяре,
човняр + човняра / човняре.*

*ювіляр + ювіляра / ювіляре,
столяр + столяра / столяре.*

ПОПРАКТИКУЙМОСЯ!

**Поставте іменники у форму
кличного відмінка**

Дуб
Син
Марина
Рута
Бабуся
Пшениця
Наталія
Батько
Ігор
Українець
Михайлик
Командир
Бібліотекар

1. У множині форма кличного відмінка збігається з формою називного (*сестри, учні*), окрім іменника *панове* (у називному відмінку — *пани*).

2. У звертаннях, що складаються з імені та імені по батькові, обидва слова треба ставити у форму кличного відмінка: *Арсене Григоровичу, Вікторіє Миколаївно*. Так само в кличному відмінку треба писати обидва компоненти в поєднанні: 1) двох загальних назв; 2) загальної та власної назви, окрім прізвищ: *пане полковнику, пані лікарко; друже Іване, брате Сергію*. АЛЕ: *боксер Кличко, професор Бойчук*.



3. До неістот зазвичай звертаються в поетичних творах як до персоніфікованих образів (у риторичних фігурах) або як до героїв казки, байки чи п'єси: *Повій, вітре, на Вкраїну, де покинув я дівчину* (С.Руданський); *Ну, Хлібе, ця клітка?* (М.Метерлінк).

4. Прикметники й займенники в поширених звертаннях треба вживати у формі називного відмінка: *Зоре моя вечірняя, зійди над горою...* (Т. Шевченко).



Кличний відмінок

- Звертання, що складається із загальної назви і власного імені, кличну форму має загальне слово, а власне ім'я може мати кличну форму і форму називного відмінка: друже Ярослав(е), сестро Ярино (а).

Виконайте тестові завдання:

1. Закінчення -у у формі кличного відмінка має іменник

- | | | | |
|---|--------|---|------|
| А | Дмитро | В | вовк |
| Б | Петро | Г | син |

2. Закінчення -є у формі кличного відмінка має іменник

- | | | | |
|---|----------|---|-------|
| А | Вікторія | В | жриця |
| Б | Олексій | Г | земля |

3. Закінчення -ю у формі кличного відмінка має іменник

- | | | | |
|---|----------|---|--------|
| А | магнолія | В | Сергій |
| Б | каменяр | Г | Лідія |

4. Закінчення -о у формі кличного відмінка має іменник

- | | | | |
|---|--------|---|---------|
| А | народ | В | Микита |
| Б | Дніпро | Г | Альберт |



Виконайте тестові завдання:

5. Помилку у творенні форми кличного відмінка допущено у варіанті

А Олю, коню, Олексію

В голубе, ведмеде, Юрію

Б матусю, лосю, Агнесо

Г школяре, Павле, містере

6. Помилку у творенні форми кличного відмінка допущено у варіанті

А земле, Галю, Іване

В хлопче, Валю, честе

Б тесляре, Надю, Яно

Г Львово, татку, Настю

7. Помилку у творенні форми кличного відмінка допущено в рядку

А знавцю, шевцю, книго

В Назаре, Назарчику, дубе

Б тесляре, стороже, Агніє

Г Віолетто, любове, Генріху



Виконайте тестові завдання:

8. Помилку у творенні форми кличного відмінка допущено у варіанті

А Євген — Євгене

В Наталія — Наталіє

Б Наталя — Наталю

Г Євгенія — Євгенію

9. Помилку у використанні форми кличного відмінка допущено в рядку

А пане професоре

В боксере Кличку

Б Тетяно Петрівно

Г друже Максиме

10. Помилку у використанні форми кличного відмінка допущено в рядку

А доценте Глушук

В Богдано Іванівно

Б товаришко Інно

Г пане полковник



САМООЦІНЮВАННЯ

1. Г.
2. А
3. В
4. В
5. В (ВЕДМЕДЮ)
6. Г (НАСТЕ)
7. Б (СТОРОЖУ)
8. Г
9. В (КЛИЧКО)
10. Г

Домашнє завдання:

**ОВивчити правила п. 51,
виконати письмово вправу
253**